

Vydání 5 • 2013

Newsletter projektu Decarbonated Airport Regions

Úspěch ve Stockholmu

Hlavní mezinárodní letiště ve švédské metropoli bylo nedávno centrem velké pozornosti.

Skupina Swedavia, která jej provozuje, je prvním evropským i světovým CO₂ neutrálním provozovatelem letiště; neutrality dosahují všechna švédská letiště, která Swedavia spravuje.

Letiště Arlanda dosáhlo CO₂-neutrality v rekordním čase; přesto ale nadále usiluje o zlepšení těchto výsledků. Provozovatel slibuje, že do roku 2020 nebude provoz letiště produkovat žádné emise uhlíku do ovzduší. Není to snadný úkol, ale je pravda, že švédské plány byly doposud velmi úspěšné.

V rámci projektu dAIR jsme se podívali na celou řadu letišť a hledali nejlepší způsoby, jak snižovat emise uhlíku z provozu letišť a z pozemní dopravy na letiště a zpět. Stockholmské letiště poskytlo partnerům projektu spoustu nových nápadů.

Letiště Arlanda vyniká především svým obchodním modelem, který je kromě úsilí o naplnění očekávání zákazníků silně zaměřený na udržitelný rozvoj. Veškerá opatření zaváděná na letišti zohledňují i faktor udržitelnosti – tj. jaký vliv bude mít dané opatření na životní prostředí a co lze udělat pro minimalizaci tohoto vlivu. Elisabeth Celsing, vedoucí oddělení pro životní prostředí na letišti Stockholm Arlanda, vysvětlila odborníkům a partnerům z 10 regionů,

kteří přijeli do Stockholmu na studijní návštěvu:

„Letiště Arlanda vytvořilo obchodní kulturu, jejímž centrem je udržitelný rozvoj; totéž by mohla udělat i jiná letiště“.

Úspěch je pro tento region klíčovým slovem, zejména pokud jde o řešení ekologických problémů; to vše je výsledkem dlouhodobé strategie. „Letiště Arlanda podléhá díky švédské legislativě jedněm z nejpřísnějších ekologických norem na světě; přesto ale tyto normy překračuje.“

Energeticky úsporné projekty včetně jedinečného vytápěcího a klimatizačního systému nazývaného „Aquifer“ a zvyšující se využití obnovitelných paliv, to vše vedlo k účinným opatřením pro snížení emisí CO₂. Nyní letiště Arlanda získává téměř veškerou energii na vytápění, klimatizaci a elektřinu z obnovitelných zdrojů.

Díky projektu Eco-taxi (na straně 4 se o něm dočtete více) mohlo letiště do prováděných opatření zapojit i další zainteresované subjekty. Všechny taxiky vyzdvahující cestující na letišti Arlanda mají emise nižší než 120 g CO₂/km a mohou se tedy řadit mezi ekologická auta.

„Minulý rok jsme oslavili velmi důležitý mezník, protože jsme překročili podíl 50 % cestujících, kteří využívají pro cestu na letiště veřejnou dopravu,“ řekl

Frederik Jaresved, vedoucí oddělení vztahů s veřejností společnosti Swedavia.

Toto číslo je v porovnání s jinými evropskými letišti ohromné. Podařilo se jej dosáhnout nabídkou různých možností dopravy na letiště nejen z centra města, ale i z oblastí, kde žijí zaměstnanci letiště.

Úspěch těchto letišť byl možný především díky úsilí jejich zaměstnanců o ekologickou udržitelnost.

„CO-neutralitu lze dosáhnout právě díky vysokému podílu využívání veřejné dopravy. Považujeme za důležité, aby se tento model podařilo „exportovat“ i do zbytku Evropy, protože je evidentně úspěšný,“ říká Vladimír Vytiska, starosta obce Únětice, která je členem sdružení Prague Airport Region, partnera projektu dAIR.

V rámci projektu dAIR budou i v následujících třech letech zjišťovány problémy na letištích a hledána jejich řešení, abychom tak pomáhali veřejným orgánům a provozovatelům letišť porozumět širšímu rámci problematiky kvality ovzduší na letištích.

V tomto článku se emisemi uhlíku rozumí emise oxidu uhličitého způsobené využíváním fosilních paliv

Fifth study visit in pictures

From top (left to right): Blanka Góbiog and Alex Pozzani, the mayor exploring the future of public transport in Stockholm at SLU, water and river pollution at Stockholm Airport, Romania will be zero from the City of Warsaw, the railway Estonia, drawing the conclusions of the study visit, airport operations in Poland, the well soon become carbon neutral - partners and stakeholders standing by the presentation of Ana Sahyari, Sweden's, Danish, France, European.

Photos by Marius Nicolescu

social dAIR
 LinkedIn: [http://www.linkedin.com/groups/DAIR-Dearbonated-Airport-Regions-4502833](http://www.linkedin.com/groups/DAIR-Decarbonated-Airport-Regions-4502833)
 Twitter: @DAIRtwk
 Facebook: [facebook.com/dairbook](https://www.facebook.com/dairbook)

Partners

- City of Eindhoven
- Eindhoven Airport N.V
- Airport Regions Conference
- Agglomerations Community Lands of France
- Stockholm Public Transport Authority
- Stockholm-Arlanda Airport / Swedavia
- City of Leipzig
- Mitteldeutsche Flughafen AG
- City of Vienna
- Province of Bologna
- City of El Prat de Llobregat
- Transport Malta
- Mazovia Voivodship
- Prague Airport Region

**Společnost
Transport Malta
pořádá fórum pro
zainteresované
subjekty**

Společnost Transport Malta uspořádala 4. června 2013 první fórum pro zainteresované subjekty na mezinárodním letišti na Maltě.

Cílem setkání bylo nabídnout zainteresovaným stranám podrobné informace o projektu dAIR a otevřít všeobecnou diskuzi o emisích uhlíku, jejich příčinách a dopadech. Mezi hlavní témata probíraná na fóru patří cíle a očekávané výsledky projektu, aktuální stav projektu a dosud provedené práce a následující kroky.

Velký důraz byl kladen na výběr správných zainteresovaných subjektů pro účast v tomto projektu spolu se společností Transport Malta; tyto subjekty by měly přispívat do diskuzí, upozorňovat na problémy a navrhnout možná opatření, jejichž implementace by podporovala energetickou úspornost v letištním regionu ve prospěch nás všech.

Příčin a následků uhlíkových emisí je celá řada; studovaná oblast se soustředí na letiště a jeho provoz, tj. na pozemní manipulaci, přepravu zaměstnanců na letiště a zpět apod. (činnosti spadající do leteckého provozu jsou mimo rozsah tohoto projektu). Tím vzniká širší oblast vlivu, v rámci které lze s jistotou říci, že kumulativní omezení činností produkujících emise uhlíku bude znamenat celkový přínos pro všechny zúčastněné strany.

Fórum nabídlo i možnost zodpovězení různých dotazů.

Mezi hlavní probíraná témata patřila následující:

- Doprava zaměstnanců na letiště a zpět
- Možná řešení pro omezení dopravních zácp v silniční síti
- Omezení používání osobních automobilů mezi zaměstnanci letiště prostřednictvím povzbuzování spolujízdy nebo zaváděním kyvadlové autobusové dopravy z určitého regionu dané země na letiště, což povede ke snížení počtu automobilů využívajících silniční síť
- Vztah mezi platbami za vodu a elektřinu a letišti
- Využívání fotovoltaických panelů

Getting dAIR – Pro lepší život

Až 50 % emisí CO₂ v letištním regionu pochází z pozemního provozu, totiž z pozemní dopravy a z provozu vlastního letiště.

Konference letištních regionů (Airports Regions Conference) jménem partnerů projektů dAIR a ve spolupráci s městem Lipsko a společností Mitteldeutsche Airport Holding

Vás srdečně zve na pracovní setkání na téma dekarbonizace letištních regionů, které se koná:

**ve staré budově burzy na náměstí Naschmarkt
dne 5. září 2013 od 13³⁰ do 17⁰⁰**

Po setkání se koná společná večeře.

Evropa usiluje o snížení emisí CO₂ o 20 % do roku 2020. Snížování emisí uhlíku na letištích a v jejich blízkosti k tomuto ambicióznímu cíli přispívá. Po 18 měsících přemýšlení o tomto tématu je 10 měst a letišť připraveno ke sdílení nápadů i s Vámi. Tématem pracovního setkání bude pozemní doprava na letiště a zpět, snížování emisí uhlíku na samotném letišti a různé možnosti inovace.

Komu je pozvánka určena?

Zástupcům místních a regionálních úřadů, organizací podílejících se na veřejné dopravě, železnici a ekologických způsobech dopravy. Výzkumným centřům usilujícím o vývoj inovativních řešení. Všem, kdo podporují intermodalitu dopravy, nevládním organizacím působícím v oblasti ekologie a dopravy. Zainteresovaným průmyslovým subjektům. Setkání bude příležitostí lépe pochopit, co se momentálně odehrává, a co se v této věci plánuje dělat v blízké budoucnosti.

Informace o registraci najdete na webových stránkách www.dairproject.eu

Nejlepší auta na začátek fronty!

Thomas Kreij je manažerem pozemní dopravy na stockholmském letišti Arlanda.

Pomáhal vyvíjet světově unikátní systém, který reguluje příjezd taxíků na místa pro nástup cestujících po celém letišti na základě jejich ekologické efektivity. Systém tak pomáhá podstatně snižovat emise oxidu uhličitého z provozu taxíků na letišti. A to je jen jeden z mnoha konceptů představených partnerům projektu dAIR a odborníkům, kteří se zúčastnili studijní návštěvy Stockholmu v červnu 2013.

Napadlo nás, zda by nebylo možné nějak ovlivnit taxislužby, aby se chovaly ekologičtěji. Původně jezdily všechny na benzín. Jednal jsem s lidmi, kteří regulovali provoz taxíků na letišti Arlanda, a zajímalo nás, zda by bylo možné se systémem něco udělat.

V roce 2009 jsme rozhodli, že za dva roky, tj. od 1. června 2011, již nebude možné vyzvednout cestující na letišti Arlanda jiným než ekologickým taxíkem.

Ekologický taxík je vozidlo, které má emise nejvýše 120 g CO₂/km. Toto kritérium jsme si nevymysleli my, je totiž uvedeno ve švédské legislativě.

Letiště bylo dvakrát uzavřeno kvůli protestům taxislužeb. Naši myšlenku nebylo možné prosadit bez tuhého boje.

Změnili jsme způsob uspořádání taxíků. Původně jsme měli dvě fronty, nyní je jich sedm; řidiči tedy musí svoje vozidla udržovat v čistotě, aby přitáhli zákazníky.

Dvakrát ročně provádíme ekologické studie, v jejichž rámci auditujeme taxislužby a kontrolujeme, zda skutečně nakupují palivo, o němž tvrdí, že na něj jezdí. Měli jsme problém s etanolem – někteří se snažili podvádět. Nyní máme zavedeny audity, v jejichž rámci nám taxislužby předkládají doklady, aby prokázaly používání správného paliva.

Systém je technicky propracovaný. Ve vozidle je umístěn vysílač a při příjezdu na letiště dostanete určitý počet bodů, podle něhož vám patří místo spíše vpředu nebo spíše vzadu ve frontě na základě určitých specifických parametrů – např. zda na letiště přivážíte cestujícího – tak, abyste neplýtvali palivem na zbytečnou cestu na letiště.

Než jsou taxíky vpuštěny do prostoru pro nástup cestujících, čekají v prostoru řazení. Systém počítá body pro každé vozidlo na základě emisí a cestujících.

Máte-li elektromobil, dostanete se přímo na začátek fronty, protože elektromobily neprodukují uhlík. Už proběhla zkouška s elektromobilem s dojezdem 45 kilometrů a předpokládáme, že budou

následovat další. Momentálně na letišti Arlanda žádné taxíky na elektřinu nejezdí.

Na přední místa ve frontě se zpravidla dostávají i vozidla na bioplyn a auta na hybridní pohon, protože i jejich emise jsou nižší.

Vlastníci taxislužeb začali obnovovat svoje vozové parky, což znamená, že náš systém funguje. Na letišti Arlanda je zaregistrováno 3500 taxíků a všechny jsou ekologická.

Systém je ekonomicky odstupňován prostřednictvím poplatků, které letiště účtuje taxislužbám za každého vyzvednutého cestujícího.

Systém musel překonávat překážky – taxislužby se s námi několikrát soudily; všechny spory jsme nicméně vyhráli.

Ve vývoji systému budeme pokračovat, protože je zcela unikátní. Vyvinuli jsme jej zde na letišti Arlanda; začali jsme v roce 2009 a od té doby se systém stále zlepšuje. Nyní investujeme peníze do budování komplexního systému, který chceme přetvořit do komerční podoby, abychom jej mohli prodávat. Pak už by se netýkal pouze taxíků, ale i autobusů.

Výhodou systému je, že objeví-li se na trhu nové ekologicky šetrné vozidlo, zakoupí taxislužba právě toto auto. Normálně taxislužba auto využívá tři roky a poté jej vymění. Na letišti Arlanda se tento interval zkracuje, protože taxislužby se snaží nakupovat co nejekologičtější auta, aby se dostaly ve frontě dopředu a vydělaly tak více peněz.

V roce 2012 byl na letištích ve městech Gothenburg a Malmo zaveden požadavek, že v roce 2015 budou všechny taxíky ekologické. Tohoto cíle se podařilo dosáhnout již nyní.

Vyvíjíme škálovatelný systém, který budou moci využívat i jiná letiště bez ohledu na velikost.